

Dosarul nr. 2r-128/23
2-22050869-01-2rc-21032023

Prima instanță, Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni (jud.: L. Danilișin)
Instanța de apel, Curtea de Apel Bălți (jud.: A. Garbuz, Iu. Grosu, A. Ciobanu)

DECIZIE

14 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Aliona Miron

Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Daniela Coșciuc, reprezentată de avocatul Vera Ursu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Organizația de Creditare Nebancară „Damalio Finance Group” Societatea cu Răspundere Limitată împotriva lui Dumitru Coșciuc, Daniela Coșciuc și Valeriu Cucer cu privire la încasarea datoriei,

împotriva încheierii din 09 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respinsă cererea privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul declarat de Daniela Coșciuc, reprezentată de avocatul Vera Ursu, împotriva hotărârii din 01 iunie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, ca fiind depus înafara termenului legal, iar instanța a refuzat repunerea în termen,

c o n s t a t ă :

La 08 aprilie 2022, OCN „Damalio Finance Group” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Coșciuc, Daniela Coșciuc și Valeriu Cucer cu privire la încasarea datoriei.

Prin hotărârea din 01 iunie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, a fost admisă acțiunea depusă de OCN „Damalio Finance Group” SRL. S-a încasat în mod solidar din contul lui Dumitru Coșciuc, Danielei Coșciug și lui Valeriu Cucer în beneficiul OCN „Damalio Finance Group” SRL a sumei de 95706,87 lei, cu titlu de datorie și a sumei de 2872 lei, cu titlu de taxa de stat.

La 05 ianuarie 2023, Daniela Coșciuc, reprezentată de avocatul Vera Ursu, a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 01 iunie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni și remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea din 09 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea Danielei Coșciuc, reprezentată de avocatul Vera Ursu cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, s-a restituit apelul declarat de către Daniela Coșciuc, reprezentată de

avocatul Vera Ursu împotriva hotărârii din 01 iunie 2022 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni pe motiv că a fost depus în afara termenului legal.

Nefiind de acord cu încheierea din 09 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți, Daniela Coșciuc, reprezentată de avocatul Vera Ursu, a declarat recurs la 03 martie 2023, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel, cu emiterea unei noi încheieri, prin care să fie admisă cererea de repunere în termen a cererii de apel.

În motivarea cererii de recurs a invocat că încheierea instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, deoarece nu s-au elucidat pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar concluziile instanței de apel expuse în încheiere sunt în contradicție cu probele cauzei, respectiv fiind încălcat flagrant dreptul la un proces echitabil statuat de art. 6 din CEDO.

De asemenea, recurenta a menționat că a prezentat informația de la IGPF, care demonstrează că din 22 martie 2022 se află în afara țării, respectiv la data de 22 aprilie 2022, când se presupune că a recepționat încheierea primei instanțe de punere pe rol a cauzei, cât și la data de 17 iunie 2022, data recepționării dispozitivului hotărârii, nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova, iar comunicarea actelor judecătorești a fost defectuoasă. De existența hotărârii a aflat la data de 13 decembrie 2022, fiindu-i aplicat sechestrul pe conturile bancare.

Prin urmare, instanța de apel neîntemeiat a respins cererea privind repunerea în termen a cererii de apel, cât și restituirea apelului, cu motivarea că nu au fost prezentate probe suficiente care ar demonstra că Daniela Coșciuc a omis întemeiat termenul de contestare a hotărârii.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 09 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 22 februarie 2023 la adresa electronică a reprezentantului recurente/apelantei Daniela Coșciug, avocatului Vera Ursu, veronyca.ursu@gmail.com (f.d. 69).

Astfel, recursul declarat la 03 martie 2023 este în termen.

La 20 martie 2023 în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de Daniela Coșciuc, reprezentat de avocatul Vera Ursu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 79), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 428 din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs, emisă după examinarea recursului împotriva încheierii, rămâne irevocabilă din

momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din suportul probator prezentat la actele cauzei rezultă că prin hotărârea din 01 iunie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușani s-a admis acțiunea depusă de către OCN „Damalio Finance Group” SRL.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 05 ianuarie 2023 Daniela Coșciuc, reprezentat de avocatul Vera Ursu, a depus cererea de apel, solicitând repunerea în termen de declarare a apelului, casarea hotărârii din 01 iunie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușani cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, Daniela Coșciuc a indicat că din motiv că nu se aflat în țară, nu a cunoscut despre existența litigiului, nu a știut de data examinării dosarului și a fost în imposibilitate să conteste în termen hotărârea.

Ca urmare, Curtea de Apel Bălți prin încheierea din 09 februarie 2023 a respins cererea depusă de către Daniela Coșciuc, reprezentat de avocatul Vera Ursu, cu privire la repunerea în termen a cererii de apel. A restituit cererea de apel depusă de către Daniela Coșciuc, reprezentat de avocatul Vera Ursu, împotriva hotărârii din 01 iunie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să repună apelul în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia, deoarece cererea de apel a fost depusă de Daniela Coșciuc, reprezentat de avocatul Vera Ursu peste termenul de 30 de zile de la

data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni a fost pronunțat la 01 iunie 2022, iar cererea de apel a fost depusă de către Daniela Coșciuc, reprezentat de avocatul Vera Ursu abia la 05 ianuarie 2023, peste 35 de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat la 01 iulie 2022 *inclusiv (vineri)*.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelanta Daniela Coșciuc, reprezentat de avocatul Vera Ursu a solicitat în cererea de apel repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 din Codul de procedură civilă, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 105 alin. (1), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor. Citația sau înștiințarea adresată unei organizații se înmânează persoanei cu funcție de răspundere respective contra semnătură pe cotor sau, în cazul absenței acesteia, se înmânează în același mod unui alt angajat, considerându-se recepționată de organizație. Dacă părțile și alți participanți la proces sînt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturînd orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces. Dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmîneze citația sau înștiințarea o va înmîna unuia dintre membrii adulți ai familiei care locuiește

împreună cu destinatarul și care și-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizației de exploatare a locuințelor, primăriei satului (comunei) ori administrației de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citația sau înștiințarea este obligată să indice pe cotor numele și raporturile sale de rudenie cu destinatarul sau funcția sa. Totodată, ea este obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.

Completul de judecată reține că Daniela Coșciuc nu a participat la examinarea cauzei, însă a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni se află spre examinare prezenta cauză civilă, recepționând la 22 aprilie 2022 copia cererii de chemare în judecată, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție nr. DS8005891585AS (f.d. 27, 32).

Mai mult ca atât, recurenta, recepționând dispozitivul hotărârii primei instanțe încă la data de 17 iunie 2022, adică în interiorul termenului de atac, a dispus de suficient timp până la 01 iulie 2022 inclusiv, (prin diferite mijloace de comunicare prevăzute de lege: oficiul poștal, poșta electronică sau prin depunerea personală), pentru a-și valorifica dreptul de atac împotriva hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de art. 362 Cod de procedură civilă, cel puțin prin depunerea unuia apel prealabil în sensul art. 365 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, cu prezentarea ulterioară a apelului suplimentar, care să conțină elementele cererii de apel.

Nu pot fi reținute argumentele Danielei Coșciuc invocate în cererea de recurs precum că nu a știut de existența litigiului, deoarece și la moment se află peste hotarele Republicii Moldova, iar despre hotărârea a aflat la data de 13 decembrie 2022, or, înștiințarea i-a fost expediată la adresa indicată în cererea de apel și cererea de recurs, iar persoana care a recepționat înștiințarea era obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.

Astfel, știind de existența litigiului, apelanta/recurentă urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligată să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut de art. 362 din Cod de procedură civilă, curge *de la data pronunțării dispozitivului hotărârii*, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data comunicării acestuia sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Prin urmare, recurenta Daniela Coșciuc, reprezentată de avocatul Vera Ursu, nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarei dânzei într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în interiorul termenului legal.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea

acestui și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 09 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți.

Completul de judecată accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Daniela Coșciug, reprezentată de avocatul Vera Ursu.

Se menține încheierea din 09 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Organizația de Creditare Nebancară „Damalio Finance Group” Societatea cu Răspundere Limitată împotriva lui Dumitru Coșciuc, Daniela Coșciuc și Valeriu Cucer cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Aliona Miron

Mariana Pitic